

Az informatikai biztonság alapjai

Pintér-Husztai Andrea

2022. november 1.

Tartalom

- 1 Hash függvények, Digitális aláírások
  - Hash függvények
  - Digitális aláírási sémák

Hash függvények

Kriptográfiai hash függvények

Definíció

A $H : \{0, 1\}^* \rightarrow \{0, 1\}^n$, $n \in \mathbb{N}$ függvényt hash függvénynek nevezzük.

Tetszőleges véges hosszú üzenethez n hosszú üzenetet rendelünk.

- kriptográfiai hash pl.: MD5, SHA-1, SHA-256, SHA-512, SHA-3(Keccak, 2015)
- adatintegritás ellenőrzése: Hash függvénnyel ellenőrizhetjük, hogy egy állomány változott -e vagy sem. Az állomány hash értéke szeparáltan tárolt. Kiszámítjuk az állomány hash értékét és összevetjük a tárolt hash értékkel. Ha különböznek, akkor az állomány módosult.
- A hash értéket lenyomatnak is hívjuk.
- **lavinahatás**: Egy bit változása az inputban, jelentős változást eredményez az outputban. (pl. az output fele)

Elvárások

A hash függvények nem injektívek.

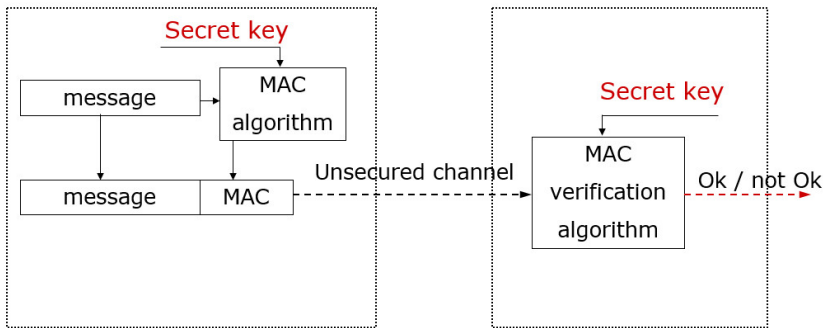
Definíció

Az $(x, x') \in \{0, 1\}^* \times \{0, 1\}^*$ a H hash függvény egy ütközése, ha $x \neq x'$ és $h(x) = h(x')$.

Három jellemző:

- **Őskép ellenálló:** Adott $y \in Y$ értékhez, nehéz olyan $x \in X$ értéket megadni, hogy $H(x) = y$.
- **Második őskép ellenálló**(gyengén ütközésmentes): Adott x értékhez nehéz olyan x' értéket találni, hogy $x \neq x'$ és $H(x) = H(x')$.
- **Ütközésmentes**(erősen ütközésmentes): Nehéz olyan $x, x' \in X$ értékeket találni, hogy $H(x) = H(x')$.

Üzenethitelesítés - Message Authentication Codes (MAC)

Jellemzők:

- Hitelesség (forrása az, amit megjelöltek, adatintegritás)

Üzenethitelesítés

pl.: $HMAC_K(m) = H((K' \oplus opad) || H((K' \oplus ipad) || m))$, ahol

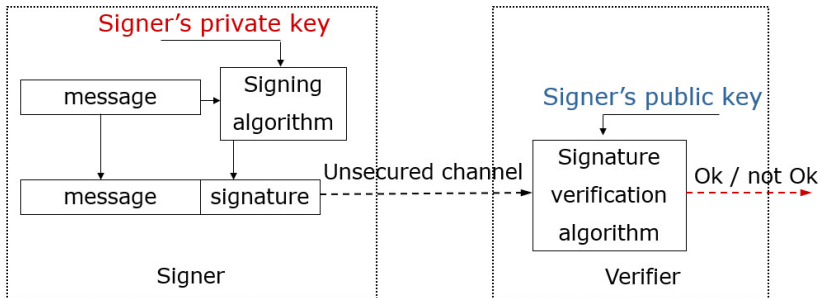
H : hash függvény, m : üzenet,

K : titkos kulcs, K' : másik titkos kulcs, mely K -ból származtatott

$||$: konkatenáció jele, $opad$: külső konstans, $ipad$: belső konstans.

Digitális aláírási sémák

Biztonsági jellemzők:

- Hitelesség (forrása az, amit megjelöltek, adatintegritás)
- letagadhatatlanság

Formális definíció

Definíció

A digitális aláírási séma egy $DS = (Key, Sign, Ver)$ hármas, ahol

- *Key*: A *Key* kulcsgeneráló algoritmus a k biztonsági paraméterre kiszámítja a (PK, SK) kulcspárt, ahol PK nyilvános és SK titkos.
- *Sign*: A *Sign* aláíró algoritmus az SK titkos kulcshoz és az $m \in \{0, 1\}^*$ üzenetre generál egy $s = Sign_{SK}(m)$ aláírást.
- *Ver*: A *Ver* ellenőrző algoritmus a PK nyilvános kulcsra, az m üzenetre, és az s aláírásra IGAZ vagy HAMIS értéket ad vissza. IGAZ esetén az aláírás érvényes, HAMIS esetén érvénytelen.

$\mathcal{M}$: üzenetek halmaza

$\mathcal{S}$: aláírások halmaza

Támadó célja

- **Teljes feltörés:** A támadó ki tudja számolni az aláíró fél titkos kulcsát.
- **Univerzális hamisítás:** A támadó bármilyen üzenethez képes érvényes aláírást generálni.
- **Szelektív hamisítás:** A támadó képes egy általa választott üzenethez aláírást generálni.
- **Egzisztenciális hamisítás:** A támadó képes egy aláírt üzenetet generálni.

Támadási módok

- **Csak a nyilvános kulcs ismert (Key-only attack):** A támadó csak a nyilvános kulcsot ismeri.
- **Ismert üzenet alapú támadás (Known message attack):** A támadó ismer egy ugyanazon kulccsal aláírt üzenetlistát.
- **Választott üzenet alapú támadás (Chosen message attack):** A támadó rendelkezésére áll egy általa választott üzenetek és a hozzájuk tartozó aláírások listája.
- **Adaptívan választott üzenet alapú támadás (Adaptive chosen message attack):** A támadó rendelkezésére áll egy általa választott üzenetek és a hozzájuk tartozó aláírások listája, ahol az üzenetet a korábban megkapott aláírások alapján választja ki.

RSA aláírási séma

$$DS = (Key, Sign, Ver)$$

- *Key*:

- 1 Véletlenül választunk két nagy prímet: p, q .
- 2 Kiszámítjuk az RSA modulust: $n = p \cdot q$.
- 3 Kiszámítjuk n Euler-féle ϕ függvény értékét:

$$\phi(n) = (p - 1)(q - 1).$$
- 4 Véletlenül választunk egy e egészt, ahol $1 < e < \phi(n)$ és
 $(e, \phi(n)) = 1$.
- 5 Kiszámítjuk: d : $1 < d < \phi(n)$, ahol $ed \equiv 1 \pmod{\phi(n)}$.

$PK = (n, e)$, $SK = d$ és $\phi(n)$, p, q titkos paraméterek

$$\mathcal{M} = \mathcal{S} = \mathbb{Z}_n$$

- $Sign_{SK}(m) = m^d \pmod{n} \quad \forall m \in \mathcal{M}$, ahol $SK = d$.
- $Ver_{PK}(m, s) = \begin{cases} TRUE, & s^e \equiv m \pmod{n}; \\ FALSE, & \text{egyébként.} \end{cases}$
 $\forall (m, s) \in \mathcal{M} \times \mathcal{S}$, ahol $PK = (n, e)$.

A tankönyvi RSA aláírással szembeni támadások

- Az RSA univerzálisan hamisítható a választott üzenet alapú támadás mellett.

Input: tetszőleges $m, PK = (n, e)$, s' egy adott m' üzenetre

Output: s

Algoritmus:

- 1 Véletlenül választunk $r \in \mathcal{M}$
  - 2 Kiszámítjuk: $r' \equiv r^e \pmod{n}$
  - 3 Kérjük az $m' \equiv m \cdot r' \pmod{n}$ aláírását, megkapjuk s' -t.
  - 4 Kiszámítjuk $s \equiv s' \cdot r^{-1} \pmod{n}$
- Az RSA egzisztenciálisan hamisítható a csak nyilvános kulcs ismert támadás mellett.

Input: $PK = (n, e)$

Output: $(m, s) \in \mathcal{M} \times \mathcal{S}$

Algoritmus:

- 1 Véletlenül választjuk: $s \in \mathcal{S}$
- 2 Kiszámítjuk: $m \equiv s^e \pmod{n}$

RSA-FDH (Full Domain Hash) aláírási séma

$DS = (Key, Sign, Ver)$

- *Key:*

- 1 Véletlenül választunk két nagy prímet: p, q .
- 2 Kiszámítjuk az RSA modulust: $n = p \cdot q$.
- 3 Kiszámítjuk n Euler-féle ϕ függvény értékét:
 $\phi(n) = (p - 1)(q - 1)$.
- 4 Véletlenül választunk egy e egészt, ahol $1 < e < \phi(n)$ és $(e, \phi(n)) = 1$.
- 5 Kiszámítjuk: d : $1 < d < \phi(n)$, ahol $ed \equiv 1 \pmod{\phi(n)}$.

$PK = (n, e)$, $SK = d$ és $\phi(n)$, p, q titkos paraméterek

$\mathcal{M} = \{0, 1\}^*$, $\mathcal{S} = \mathbb{Z}_n$

- $Sign_{SK}(m) = H(m)^d \pmod{n} \forall m \in \mathcal{M}$, ahol $SK = d$,
 $H : \{0, 1\}^* \rightarrow \mathbb{Z}_n$ hash függvény.

- $Ver_{PK}(m, s) = \begin{cases} TRUE, & s^e \equiv H(m) \pmod{n}; \\ FALSE, & \text{egyébként.} \end{cases}$

$\forall (m, s) \in \mathcal{M} \times \mathcal{S}$, ahol $PK = (n, e)$.